

اصول بنیادی آمارهای رسمی

نگرانی در مورد ارایه‌آمارهای رسمی از جانب سازمان‌ها و دولت‌ها، سازمان ملل را برآن داشت تا با تدوین منشور یا اصولی، دولت‌ها و کشورها را ملزم کند تا با دقت و مسئولیت‌پذیری بیش‌تری نسبت به تولید و ارایه‌آمار به مخاطبان عمل نمایند.

اداره‌آمار سازمان ملل در سال ۱۹۹۳ ده اصل را تدوین و به کمیسیون آمار این سازمان تفویض داد. این کمیسیون پس از بررسی‌های لازم آن‌ها را با عنوان "اصول بنیادی آمارهای رسمی" در سال ۱۹۹۴ به تصویب رساند. در این ده اصل تاکید سازمان ملل بر رعایت موازین اخلاقی و منطقی بر پایه راستی و اعتماد است. این ده اصل در واقع پشم انداز شفافی در پگونگی کیفیت تولید و اشاعه‌آمار در هر کشور را فراروی تمامی دست‌اندرکاران فعالیت‌های آماری می‌گذارد و به شرح زیر است:

اصل ۱- ارتباط، بی‌طرفی و دسترسی برابر:

آمارهای رسمی در هر کشوری باید موثق‌ترین و مورد اعتمادترین اطلاعات یک جامعه باشند که توسط سازمان‌ها منتشر می‌شوند و جزئی ضروری از سیستم اطلاعاتی یک جامعه‌ی دموکراتیک را فراهم می‌سازند تا هم دولت، برنامه‌ریزان، پژوهش‌گران و تمامی‌اعضاء و عموم افراد جامعه از آن بهره‌مند شوند، بنابراین حق هر شهروندی است که به صورت آزاد به بانک‌های اطلاعاتی آمارهای رسمی که در کمال بی‌طرفی توسط سازمان‌ها ارایه و منتشر شده است دسترسی داشته باشد.

اصل ۲- موازین و اخلاق حرفه‌ای:

همه‌ی ارکان و اجزاء دولت و تمامی سازمان‌ها موظف هستند که با روش‌های علمی و با رعایت اخلاق حرفه‌ای آمار و اطلاعات را در اختیار مردم قرار دهند. همچنین نیاز است که هر کدام از مراحل فرایند فعالیت‌های آماری ثبت، تولید، جمع‌آوری، پردازش، نگهداری و انتشار با روش‌های دقیق علمی و با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات توسط متخصصان انجام شود تا باور عمومی جامعه نسبت به آن‌ها مورد خدشه قرار نگیرد.

اصل ۳- پاسخ‌گویی و شفافیت:

برای درک بهتر از داده‌ها سازمان‌ها و موسسه‌های آماری باید نسبت به آمارهای ارایه شده، هم مسئولیت‌پذیر باشند و هم پاسخ‌گو. این آمارها باید با روش‌ها و روندهای مشخص و روشن و شفاف تولید و منتشر شوند و به دور از هرگونه ابهامی باشند تا مخاطبان بتوانند به آن‌ها با اعتماد بیش‌تری برخورد کنند.

در این اصل تاکید بر پاسخ‌گویی همه‌ی افراد حقوقی و حقیقی است که باید نسبت به تولید و انتشار آمار و اطلاعات قدرت پاسخ‌گویی داشته باشند.

اصل 4 - پیش گیری از استفاده نادرست :

سازمان ها و مؤسسه های آماری برای پیش گیری از تفسیرها و تعبیرهای اشتباه و استفاده ی نادرست از آمار، باید همراه انتشار آن ها توضیحات لازم را به مخاطبان ارایه نمایند. تحلیل ها، تفسیرها و تعبیرهای افراد استفاده کننده از آمار به سازمان های تولیدکننده و منتشرکننده بر نمی گردد و سازمان ها مجازند که برای پرهیز از هرگونه اشتباه و برای شفاف سازی آمارهای ارایه شده، توضیح های تکمیلی منتشر کنند.

اصل 5 - صرفه جویی :

مؤسسه های آماری می توانند داده های لازم را از انواع منابع، اعم از آمارگیری های مختلف و یا اطلاعات ثبتی اداری تهیه کنند. اما سازمان ها برای اجرای طرح های آماری و سایر فعالیت های آماری لازم است منابع مالی و اداری خود را با توجه به کیفیت، دقت زمانی و هزینه ها، با رعایت اصل صرفه جویی تنظیم نمایند. به دلیل نبود ارتباط بین سازمان ها خیلی از فعالیت های آمارگیری تکراری است و با صرف هزینه های بی شماری دوباره تولید می شوند، یا در برخی موارد به جای استفاده از روش های نمونه گیری، از آمارگیری های فراگیر استفاده می شود که موجب صرف هزینه های زیادی می شود.

اصل 6 - حفظ محرمانگی :

هیچ سازمان یا موسسه ی آماری نمی تواند اطلاعات محرمانه و شخصی افراد را در اختیار عموم قرار دهد و این اطلاعات باید به صورت محرمانه نگهداری و ذخیره شوند. سازمان های مسئول باید تمهیدات لازم برای امنیت اطلاعات را در نظر بگیرند.

اصل 7 - قانون آمار :

سازمان ها و دولت ها موظف اند قوانین، مقررات و موازین حاکم بر نظام های آماری داخلی و جهانی را رعایت کنند و به کار گیرند و در این مورد اطلاع رسانی لازم را به عموم مردم انجام دهند.

اصل 8 - هم آهنگی در سطح ملی :

تمامی سازمان ها و مؤسسه های آماری در یک کشور برای اجرای نظام جامع آماری و ارایه آمارهای رسمی باید بین تمامی بخش های خود هم آهنگی و انسجام لازم را به وجود بیاورند تا تناقضی در تولید و انتشار آمار در سطح جامعه ایجاد نشود.

اصل 9 - استانداردهای جهانی :

بهره گیری از استانداردها، قوانین و مقررات جهانی که توسط سازمان های جهانی تدوین و ابلاغ می شود یکی از موفقیت های نظام آماری در یک کشور است و تمام سازمان ها و موسسه های آماری و دولت ها موظف به رعایت آن ها هستند.

اصل 10 - همکاری بین المللی :

برآورده کردن نیاز سازمان های جهانی برای ارایه آمارهای مورد نیاز یکی از وظایف نظام جامع آمارهای رسمی یک کشور است و کشورها، سازمان ها و موسسه های آماری باید نسبت به این امر متعهد باشند.